

Paweł Mazanka

Czy warto jeszcze filozofować? : sprawozdanie z Sympozjum filozoficznego z okazji 10 rocznicy śmierci ks. prof. Stanisława Kamińskiego

---

Studia Philosophiae Christianae 32/2, 288-289

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

3. S. Kamiński, *Ku uściśleniu filozofii (Kierunki badań ks. prof. dra Józefa Iwanickiego)*, SPhCh, 9(1973) nr 1, 7-27.
4. S. W. Ślaga, *Kierunki pracy naukowej i organizacyjno-dydaktycznej ks. prof. K. Klósaka*, SPhCh 15(1979) nr 1, 9-26.
5. E. Podrez, *Myśl etyczna Księdza Profesora Tadeusza Ślipko*, SPhCh 25(1989) nr 1, 9-46.
6. A. Latawiec, A. Lemańska i Sz. W. Ślaga, *Poglądy filozoficzne Księdza Profesora Mieczysława Lubańskiego*, SPhCh 30(1994) nr 2, 5-64.
7. K. Kłoskowski, *Poglądy filozoficzne profesora Szczepana Witolda Ślagi*, SPhCh 32(1996) nr 1.

PAWEŁ MAZANKA

CZY WARTO JESZCZE FILOZOFOWAĆ? SPRAWOZDANIE Z SYMPOZJUM FILOZOFICZNEGO Z OKAZJI 10 ROCZNICY ŚMIERCI KS. PROF. STANISŁAWA KAMIŃSKIEGO

Katedra Metafizyki na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej ATK w Warszawie zorganizowała 16 kwietnia br. drugie już Sympozjum poświęcone filozoficznemu dorobkowi ks. Stanisława Kamińskiego. Obrady rozpoczęły się Mszą św. w intencji zmarłego 10 lat temu ks. Profesora. W wygłoszonej homilii ks. prof. J. Herbut z KUL zauważył, że ks. Kamiński w pełni akceptował tezę mówiącą o tym, że rozum ludzki jest ulubionym tworem Bożym. Uczył tego, co nazywa się szeroko pojętą kulturą filozoficzną, w zakresie filozofii jak i teologii.

Witając licznie zgromadzonych uczestników Sympozjum ks. prof. J. Łach rektor ATK, podkreślił, że szczerze i otwarte głoszenie prawdy jest zadaniem filozofii, a ks. prof. S. Kamiński wskazywał drogę poprawnemu filozoficznemu i teologicznemu myśleniu.

Otwarcia Sympozjum dokonał prof. E. Nieznański prorektor ATK, po czym ks. prof. E. Morawiec przedstawił biografię ks. Kamińskiego. Następnie wygłoszono dwa wykłady. W odczycie pierwszym pt. *Jaką rolę pełniła filozofia w różnych epokach historycznych* ks. prof. M. Kurdziałek z KUL zwrócił uwagę na związki pomiędzy filozofią, a teologią. Filozofia jest umiłowaniem mądrości. Platon twierdził już, że mądrość przysługuje samemu Bogu. Wiedza o faktach, według starożytnego filozofa, jest udziałem większości ludzi, ale ich zrozumienie przysługuje Bogu i tylko nielicznym, wysoko wykształconym mędrcom. Prawdziwa filozofia jest ostatecznie darem boskim, a jest to dar tak doskonały, że już nic więcej ponad to bogowie dać nie mogą. Platon utrzymywał, że nie ma filozofii neutralnej religijnie. Najbardziej intymną częścią filozofii jest teologia. Filozofia ostatecznie przeistacza się w teologię. Według Seneki zaś, filozofia, mądrość, jest mistrzynią ducha otwierającą oczy na to co boskie. Jest aylem, świątynią ducha, w której człowiek czuje się bezpiecznie.

Odmiennego zdania był Arystoteles, a później św. Tomasz z Akwinu. Filozofia podprowadza nas do teologii, doprowadza nas do jej progu, pozostając jednak dyscypliną odmienną.

Ks. Kamiński wykazał w swoich pracach nieodłączny związek teologii i filozofii. Filozofia wywodzi się z teologii, ale i odwrotnie; jedna nauka bez drugiej nie może się obyć.

Miejsce i rola filozofii w życiu człowieka według ks. prof. Stanisława Kamińskiego – to tytuł drugiego wykładu przygotowanego przez ks. prof. A. Bronka i dr S. Majdańskiego z KUL. W referacie podkreślono, że ks. Kamiński cenił filozofię za to, że dostarcza wiedzy mądrościowej w postaci najgłębszych podstaw racjonalnych dla

poglądu na świat. Sapiencjalną funkcję spełnia zwłaszcza metafizyka dostarczając najogólniejszego, najgłębszego, najbardziej fundamentalnego rozumienia całej rzeczywistości. Filozofii, według Kamińskiego, przypada funkcja fundująca: kładzenia podstaw pod wszystkie dziedziny kultury. Znajduje się ona u fundamentów praktycznych decyzji człowieka, moralności, religii, teologii, nauki i sztuki. Dostrzegaj ścisły związek między kryzysem kultury i kryzysami filozofii oraz obniżaniem poszanowania godności człowieka. Znaczenia filozofii przejawia się szczególnie w przełomowych momentach życia. Człowiek staje wówczas wobec pytań dla których nie znajduje odpowiedzi ani w żadnej nauce, ani w praktyce życiowej. Filozofia służy człowiekowi za przewodnika, gdyż wskazuje i ostatecznie uzasadnia w porządku ontycznym, dlaczego ma preferować określone zachowania wartościotwórcze.

Ostatnie chwile życia ks. S. Kamińskiego pokazały, że napięcie pomiędzy filozoficznym rozumem i wiarą religijną przewyciężył on ostatecznie na rzecz religii. Życie samo zweryfikowało pogląd, że filozofia pojawia się w szczególnie przełomowych momentach życia. Okazało się, że filozofia, przygodny przecież twór człowieka, w sytuacjach ostatecznych nie wytrzymuje nakładanych na nią obowiązków. Filozofia może podprowadzać do prawdy, ale ostatecznie „pocieszającą” rolę przejmuje na siebie wiara religijna.

Po przerwie obiadowej odbyła się interesująca dyskusja panelowa na temat: *Filozofia klasyczna w nowej sytuacji społeczno-kulturowej*, w której udział wzięli m. in: s. prof. Z.J. Zdybicka dziekan Wydziału Filozofii KUL, prof. R. Forycki rektor WSD w Elku, prof. M. Gogacz, ks. prof. J. Herbut, ks. prof. M. Kurdziałek, ks. prof. M. Lubański, dr S. Majdański, ks. prof. E. Morawiec, prof. E. Nieznański prorektor ATK.

Ks. prof. E. Morawiec wskazał na 4 cechy charakteryzujące współczesną sytuację społeczno-kulturową. Są to: ideologia liberalizmu, wyrazem której jest materializm praktyczno-egzystencjalny; ideologia relatywizmu, uzasadniając wybiórcze przyjmowanie prawd wiary i norm moralnych; konsumpcjonizm, będący podstawą dominowania pogoni za pieniądzem i swoista atomizacja społeczeństwa, zwłaszcza w poglądach z zakresu problematyki moralnej i religijnej. Wymienione negatywne własności (obok istniejących cech pozytywnych) istniały dawniej i istnieć będą w przyszłości, to jednak ich stopień natężenia w czasach dzisiejszych wzmógł się nieproporcjonalnie. Przewaga negatywnych własności to rezultat dominacji określonej filozofii. Ogólnie można powiedzieć, iż chodzi tu o taką filozofię, w której nie ma miejsca na pytanie o ostateczne racje, ostateczne uzasadnienie wszystkiego co istnieje. Problematyka zawarta w takich pytaniach to problematyka filozofii klasycznej. W niej bowiem można takie pytania stawiać i zasadnie rozwiązywać. Ks. prof. Kamiński ukazywał w swojej twórczości filozoficznej jak powinna wyglądać we współczesnych czasach filozofia klasyczna, jak powinna być uprawiana, aby mogła sprostać wymaganiom racjonalności wiedzy ludzkiej.

Zabierając głos prof. E. Nieznański prorektor ATK, podkreślił, że ks. Kamiński uczył skłonności do trzymania się zasady „złotego środka” w uprawianiu filozofii klasycznej. Ostrzegaj przed skrajnościami. Dowodził, że ani „czysty ogląd intelektu”, ani „czysty język” nie stanowią żadnej automatycznej wytwórni dobrze ugruntowanych systemów filozoficznych, obejmujących wszelki byt, poznanie i wartości. Każdy kto się para filozofią klasyczną powinien ustawicznie podejmować refleksję i wszelkie wysiłki wokół budowy semantyki języka swej filozofii. Prof. E. Nieznański pozytywnie odpowiedział na przewodnie pytanie Sympozjum: *Czy warto jeszcze filozofować?* Warto, ale pod warunkiem, że filozofowie uporają się z rozpowszechnionym w naszych czasach sceptycyzmem, relatywizmem, minimalizmem i nihilizmem.

Na zakończenie Sympozjum głos zabrał ks. prof. J.M. Dołęga dziekan Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej ATK. Dziękując organizatorom obrad podkreślił, że filozoficzna spuścizna ks. prof. S. Kamińskiego jest przykładem filozofii uprawianej w rygorach racjonalności. Nie sposób pominąć naukowego dorobku ks. Kamińskiego, który na trwale ubogaca polską myśl filozoficzną.